

3 X IDENTITEETTI

Millaista on kasvaa aikuiseksi ja löytää omanlainen tapa elää? **Malkam Karekallio, Ildar Wafin ja Muttaqi Khan** kertoivat toimittajalle omista kokemuksistaan. Luettuaan toistensa tekstit he tapasivat toisensa.

TEKSTI KAISA VIITANEN, MARJA PELTOLA
KUVAT KATJA TÄHJÄ

Piilosta näkyväksi

Tämä juttu on osa juttusarjaa, jossa tutkijat ja toimittajat pureutuvat suomalaisen eriarvoistumisen teemoihin uudella otteella. Juttusarjan toteutusta rahoittaa Koneen Säätiö.

Ensitapaaminen Helsingissä. Ildar Wafin (vas.), Muttaqi Khan ja Malkam Karekallio kokoontuivat juttelemaan haastatteluistaan. Kukaan ei osaa sanoa, mahtavatko he tavata uudelleen. Ildar aikoo hakea korumuotoilun harjoittelupaikkaa eurooppalaisista muotitaloista. Muttaqi valmistuu opettajaopintojen pääsykokeisiin ja Malkamin kesä kuluu hautausmaalla.

”VUOSIA AJATTELIN, ETTÄ MINUN ON ALOITETTAVA PARISUHDE SAMANNÄKÖISEN IHMISEN KANSSA.”

”Minua kiehtoisi asua pienessä punaisessa maalaismökissä ja olla töissä jossakin kierrätyskeskuksen kaltaisessa hyödyllisessä työpaikassa”, sanoo Malkam Karekallio.

ILDAR WAFIN: Hauska tavata! Mä olen tosiaan Ildar, korumuotoilija Lahdesta. Olen 22-vuotias ja Suomen tataari. Mun suku on tullut Keski-Venäjältä 150 vuotta sitten.

MUTTAQI KHAN: Mä olen Muttaqi Khan, it-alalla nyt. Olen aktiivinen myös nuorisotyössä. Tulen tosi uskonnollisesta ja konservatiivisesta perheestä. Sanoisin, että konservatiiville mä olen liberaali ja liberaaleille konservatiivi.

MALKAM KAREKALLIO: Toi on kiinnostavasti sanottu! Sä haastat heti muut ajattelemaan.

MUTTAQI: Mä en pidä minkäänlaisesta me- ja te-ajattelusta. Ääriajattelu ei opeta kuin vastustamaan toisia, vaikka kaikki voisivat oppia toisiltaan.

MALKAM: Mä tosiaan olen Malkam Karekallio. Mut on adoptoitu Etiopiasta 1997 tammikuussa. Vartuin Vaasassa ja asun nyt Tampereella. Olen puutarhuri ja aloitan pian kasvutöitä hautausmaalla. Kun luin teidän tekstejä, olin ihan että vau, mitä saavutuksia! Itse tykkään pienistä hetkistä enkä ehkä ole niin kunnianhimoinen.

MUTTAQI: Nuo meidän tekstit on eräänlaisia traileriteita elämästä. Ei leffakaan traileri aina kerro kaikkea.

Niin, ja mä muuten pidän tosi paljon vaatteista, mutta en suunnittele mitään. Ildar, jätkällä on muuten siistit kledjut!

ILDAR: Kiitti! Mä just katsoin tuota sun sormusta.

MALKAM: Mä muuten luen tosi kriittisesti tällaisiakin tekstejä, joita nyt ollaan tekemässä. Liian usein etsitään vain yhtä syytä, joka meitä ihmisiä määrittää. Ei asiat ole niin mustavalkoisia.

Mitäs muuta? No, mä haluan koiran. Olen hullaantunut sellaiseen lagotto-rotuun ja haluaisin opettaa sen löytämään kaikki Suomen sienet.

ILDAR: Teidän tekstejä lukiessa minä tajusin, etten taida olla samalla tavalla joutunut miettimään taustaani kuin te. Rasismia olen kokenut varsin vähän. Mutta ehdottomasti pidän itseäni monikulttuurisena.

Harmoninen kokonaisuus MALKAM KAREKALLIO, 25

MIELLESSÄNI on koko kevään pyörinyt iso kysymys. Mitä teen, jos en tänäkään vuonna pääse kestävän kehityksen linjalle opiskelemaan ympäristösuunnittelijaksi?

Olen nyt lukenut iltalukiossa matikan ja biologian kursseja lähtöpisteitä korottaakseni. Kävin myös Luontoliiton ohjaajakurssin, että koulun valitsijat huomaisivat minun olevan oikea ihminen.

Samaan aikaan nostaa päätään ihan toisenlainen idea. Pitäisikö minun sittenkin ryhtyä yrittäjäksi? Vähän huomaamatta minusta on tullut aika suosittu afrohiusten asiantuntija. Ensin äiti alkoi suosittelua minua adoptoitujen lasten vanhempien Facebook-ryhmässä, ja päädyin lettingämään lasten hiuksia ja opettamaan vanhemmille afrohiusten hoitoa. Sehän on niin erilaista kuin mihin vanhemmat ovat omien hiustensa kanssa tottuneet.

Uteliaisuudesta menin AfroFinns-järjestön vetämälle start up -kurssille, koska leikittelin ajatuksella afrotuotteisiin ja -kauneuspalveluihin keskittyvästä kivijalkakaupasta täällä Tampereella. Ehdotin yhteisbisnestä yhden afrokampaajan kanssa, ja nyt meillä on idea, mutta mistä pääoma?

Mieluiten pelastaisin vanhoja metsiä, vaikka Tansaniassa.

Lapsena en miettinyt taustaani. Vanhempani hakivat minut Etiopiasta, kun olin kolmevuotias. Vaasalaisessa päiväkodissa olin ainoa tumma. Kun joskus kohtasin tummaihoisia, he usein lähestyivät minua kuin olisimme tuttuja. Todella vaivaannuttavaa!

Äitini on biologian ja maantiedon opettaja, joten opin kukat ja eläimet jo lapsena.

Yläasteella tutustuin Sudanista tullessiin nuoriin. Meistä tuli läheisiä. Tuntui kuitenkin omituiselta, että kun joku ulkopuolinen näki meidät yhdessä, hän automaattisesti oletti minunkin olevan afrikkalainen. Ulkoa olinkin, mutta sisältä en.

Vanhempani säästivät pitkään, ja lähdimme yhdessä Etiopiaan, kun olin 18. Olin odottanut näyttäväni Etiopiassa samalta kuin muut. Kun sitten menimme oromo-heimon alueelle Jimmaan, josta minun on sanottu olevan kotoisin, en ihmisten mielestä näyttänyt heiltä ollenkaan. Ne olivat riipiviä lauseita. Ihan kuin minulta olisi otettu pois oikeus sanoa itseäni etiopialaiseksi. Kaupoissa minulle puhuttiin kyllä amharan kiellet, mutten tietenkään osannut vastata.

Matkan jälkeen oli vaikea keskittyä puutarhuriopintoihin. Tuntui, että minut oli revitty juuriltani enkä kuulu enää mihinkään. En aina jaksanut nousta edes sängystä ja manasin jo kansainväliset adoptiot lopetettavaksi.

Havahtuvin vasta, kun tutustuin Helsingissä kongolaiseen mieheen, joka kertoi kampailevansa Afrikan vallankumouksen puolesta. Hän siteerasi **Malcolm X**:ää ja haukkui kahvilassa valkoisia ihmisiä. Minun rajani tuli vastaan siinä kohtaa, kun hän sanoi, että mustien vallankumouksessa tarvitaan väkivaltaa. Minä en ikinä asettaisi erivärisiä eri asemaan tai haastaisi riitaa. Minusta keskittie on paras keino saavuttaa ymmärrystä.

Vuosia nimittäin ajattelin, että minun on aloitettava parisuhde samannäköisen ihmisen kanssa. Jouduin oikein komentamaan itseäni, että Malkam, tämä on jo ongelma! Vuosi sitten ihastuinkin valkoiseen mieheen. Oli muuten helppo

”KUN KÄYMME BANGLADESHISSA, HUOMAAN, ETTÄ PUHUN BENGALIA SUOMALAISELLA SUORUUDELLA.”

viedä **Erkki** Vaasaankin, koska iskä ei puhu paljon englantia.

Vasta viime aikoina on tullut olo, että voin ihan sulavasti yhdistää erilaiset puoleni ja saada aikaan harmonisen pake-tin. Kaikki kokemukseni ovat tehneet minusta aika hyvän ihmislukijan.

Lapsena en koskaan nähnyt mustia lääkäreitä tai opet-tajia. Se on saattanut jättää jäljen, etten aina näe itseäni siellä, mistä unelmoin. Kyllä minua edelleen jännittää mennä uusien ihmisten eteen, että kuunteleeko ne ruskeaa ihmistä vai nauraako ne.

Onneksi Suomi on nyt menossa hyvään suuntaan. Mitä moninaisemmaksi ja monikulttuurisemmaksi maa muuttuu, sitä helpompaa meillä kaikilla on. Kun viimeksi törmäsin japanilaisen näköiseen naiseen, joka puhui savoa, minulle tuli kuttuttavan iloinen olo.

Ikä rentouttaa MUTTAQI KHAN, 25

OPISKELUAIKOINA tein pizzalähetin keikkaa Helsingin Eiras-sa, jossa vanhat talot, sisäpihat ja puistonäkymät houkuttivat ottamaan kuvia Instagramiin. ”Oletko käynyt ulkomailla”, itähelsinkiläiset kaverini kyselivät. Heille Kaivopuiston seutu oli ihan tuntematon.

Tänä vuonna uudempiä Helsinki-kuviani oli esillä Turussa Siirtolaisuusinstituutin Minä ja Islam -näyttelyssä. Minusta on hauska ajatella, että näytän kuvillani ihmisille jotakin uutta.

Isälläni on tapana sanoa, että ”Man can do what man has done”, eli mikään ei ole ylitsepääsemätöntä. Hän on itse ollut Bangladeshin laivaston taistelusukeltaja, kunnan kommando-meininkiä siis. Armeijaan meno oli minullekin selvä juttu.

Mutta vaikka olen syntynyt Suomessa, vasta intissä pää-dyyn viettämään kaiken aikani kantasuomalaisen kanssa. Aika moni piereskeli avoimesti muiden kesellä. Meidän kult-tuurissa sellainen on todella epäkohteliasta. No, palveluksen edetessä tuollaisiin asioihin ei enää kiinnittänyt huomiota.

Tupakaverit kyselivät uskonnostani tosi yksityiskoh-taisesti, ja vastasin kaikkeen. Jossain vaiheessa he alkoivat hyväntahtoisesti muistutella minua rukousajoista. Se on sitä avointen kohtaamisten voimaa. Olisin viihtynyt Santahami-nassa konekiväärimiehenä pidempäänkin kuin puoli vuotta, mutta vanhempani patistivat jo opiskelemaan.

”Aikaisemmin ihailin Lontoota. Jotakin on tapahtunut, koska nyt Helsinki on minulle kaikkein rak-kain paikka”, Mut-taqi Khan kertoo.

Pidän itseäni urbaanina hipsterimuslimina. Sain sen lem-pinimen vierailtuani *Mahadura & Özberkan* -radio-ohjelmas-sa kertomassa näkemyksiäni islamista. Olen opettanut ala-kouluissa islamia ja tykkään selittää asiat niin, että jokainen ymmärtää. Samaa selkeästi puhumisen taitoa tarvitaan myös työssäni terveysyrityksen it-asiantuntijana, kun perustelen käyttäjille tietojärjestelmän käyttöä.

Korkeakoulu oli tärkeä juttu vanhemmilleni. Olen nyt insinööri eli se toive on täytetty. Vähän vanhemmat kyllä ihmettelivät, kun hiljattain kerroin hakevani seuraavaksi opettajan koulutusohjelmaan. Ja vielä köksänmaikaksi. Mutta sitä minä haluan. Kotitaloutta opettaessa pääsee keskuste-lemaan nuorille tärkeässä vaiheessa ja opettamaan itsestään huolehtimista ja muita tärkeitä elämäntaitoja.

Tuntuu hurjalta, että olen lähempänä viittäkymmentä kuin syntymää. Pääsykokeisiin lukemisen ohessa tree-naan itseäni monessa muussakin asiassa. Kuuntelen pod-casteja psykologiasta ja itsensä kehittämisestä. Luen roma-

neja ja käyn salilla pitämässä terveyttä ja fysiikkaani yllä.

Lukioiässä olin huomattavasti konservatiivisempi tyyppi. Meillä on sukua Englannissa, joten kävin siellä usein. Minus-ta Lontoo oli täydellinen hybridi, koska länsimaisen infra-struktuurin lisäksi siellä on bangladeshilainen yhteisö. Siellä oma tausta ei koskaan hävittänyt.

Niistä ajoista oma identiteettini on selkiytynyt. Olin äsket-täin Lontoossa kuvaamassa kaverin häät ja tajusin, että kyllä Helsinki on minulle kaikkein omin ja tärkein paikka.

Ei minun tarvitse pelätä muuttuvani, jos näen uusia ja erilaisia tapoja tai ajatusmalleja. Päinvastoin, oma taustani ja uskontoni voivat jopa vahvistua. Sitä paitsi uusia tapoja on ihan hyväkin oppia.

Kun perheen kanssa käymme Bangladeshissa, huomaan aina, että puhun bengalia suomalaisella suorudeulla. Voisin minä tietysti sanoa asiat kierrellen ja kaarrellen niin kuin siellä on tapana. Mutta eikö kaikkien ole kuitenkin hyvä tie-tää, mitä me oikeasti tarkoitamme?

Päätän itse, mitä olen ja mitä en ILDAR WAFIN, 22

MEILLE tuli hiljattain mummojeni kanssa pientä kiistaa. Heidän mielestään omenapiirakan päällys tehdään taiki-nakuoresta ja -murenasta. Minä halusin jättää kuoren pois ja ripotella pelkkää murenaa. Perustelin, että nyt ei tehdä perinteistä tatariruokaa vaan päivitetään meidän perheen reseptit minun näkemykseni mukaan.

Kyllä mummot sen piirakan sitten hyväksyivät. Sen ohje on tulossa ruokakirjaan, jota teen valokuvaajan ja graafikon kanssa. Ehdoton suosikkini on jauheliihatyytees-tä karjalanpiirakan tyyliin tehty pyöreä *pärvämäç*. Kun sen uppoaistaa, kyseessä ei ole mikään kevytruoka.

Kirjan viimeistely saa vielä odottaa. On pakko priorisoi-da ajankäyttöä. Oikeasti minun pitäisi olla nyt Milanossa vaihdossa. Jouduin perumaan kurssini, kun minut valittiin Ranskaan Hyèresin muotikilpailun asustesarjaan. Palasin

”RUOKAKIRJA ON MINUN PANOKSENI MEIDÄN KULTTUURIN YLLÄPITÄMISEKSI JA UUDISTAMISEKSI.”

saman tien Suomeen ja viime viikot olen viettänyt Lahden muotoiluinstituutin pajalla korumallistoani viimeistellen. Ymmärtäisinpä nauttia joka hetkestä! Tämä vain on niin suuri juttu, eikä minulla ole mitään rutiinia, että väkisininkin stressaan.

Olen rakastanut korujen tekemistä ja kauneuden luomista siitä asti, kun viisivuotiaana sain pussillisen muovihelmiä. Tokaluokkalaisena pääsin tädin kanssa Kiinan-reissulle, josta toin valtavat määrät makeanvedenhelmiä. Punoin ja myin niitä monta vuotta.

Vanhempani ovat luokanopettajia, mutta jossain vaiheessa lapsuuttani he ottivat haltuunsa vaarini Helsingin keskustaan perustaman mattoliikkeen. Isoveljeni lailla minäkin pääsin seikaluokkalaisena myymään mattoja. Vaikka olen aika ujo, myyntitilanteen hallitsemisessa on jotakin koukuttavaa. Siinä myös oppi ihmisistä yhtä ja toista.

Minua ovat aina kiehtoneet sellaiset henkilöt, joiden persoonassa on jotakin taiteellista ja erottuvaa, jokin juttu. Heidän seurassaan pääsee osalliseksi jostakin uudesta.

Oman persoonani kasvuun on vaikuttanut kaksi merkittävää asiaa. Olen pienestä asti tottunut pallottelemaan kahden kulttuurin välillä. Perheen ja suvun kanssa kokoonnumme usein ison ruokapöydän ääreen tarinoimaan ja muistelemaan vaikkapa suvun jäseniä ja heidän tarinoitaan. Silloin tarjolla on ehdottomasti perinneruokia. Ystävien kesken olen täysin suomalainen. Tuskin kukaan silloin miettii minua tataarina vaan Ildarina.

Lapsena kesän kohokohta oli päästä kesäleirille Kirkkonummen Träskkullaan, jossa me eri maista tulleet tataarilapset opiskelimme tataarin kieltä, uskontoa ja musiikkia. Tietysti myös uimme ja pelasimme kaikenlaista. Monet siellä syntyneet ystävyysuhteet ovat edelleen voimissaan.

Ihan joka vuosi en leirille kuitenkaan päässyt. Minulle puhkesi lapsena harvinainen autoimmuuni munuaissairaus, jonka takia jouduin lepäämään paljon. Murrosiässä sairaus helpotti, mutta edelleen vastustuskykyäni on tavallista matalampi. Nyt stressaantuneena joudun menemään ajoissa nukkumaan. Jos en rauhoittaisi itseäni, saisin helposti flunssan tai kuumetta.

Koulussa minulta kysyttiin silloin tällöin, miksi minulla on tällainen nimi. Sitä oppi nopeasti tunnistamaan, onko henkilö aidosti innoissaan vai onko mukana ylenkatsetta tai

epäluuloa. Usein kysyjä ei oikeasti tiennyt tataareista mitään. Jännä juttu muuten, että Italiassa *tartaro* on paljon tutumpi asia.

Olen taustastani ylpeä. Kun hain Lahden muotoiluinstituuttiin, mietin, lähdenkö korostamaan uniikkia tataariuttani, mutta en lopulta maininnut asiaa lainkaan, koska halusin valitsijoiden huomion kiinnittyvän osaamiseeni.

Taisin olla 16-vuotias, kun päädyin tähänastisen elämäni erikoisimmalle matkalle. Tataareilla on Helsingissä oma Islam-seurakunta. Sieltä tuli kysely, haluaisinko osallistua ilmaiselle matkalle Kazaniin eli tataarien kaupunkiin Venäjän Tatarstanissa. Mikäs siinä, ajattelin. Olin käynyt Kazanissa perheeni kerran aikaisemmin, ja oli ollut aika jännää, kun kaikki ympärillä puhuivat tataaria. Meidän suomalaisten tataaria pidetään siellä vähän landemurteena, mutta ihan hyvin me ymmärsimme toisiamme.

Minulle ja toiselle lähtijälle tuli yllätyksenä, että perillä meitä odottivat isot tataarinuorten kilpailut. Osallistujia oli monesta maasta, ja muut olivat selvästi valmistautuneet kisoihin. Näimme kansallispukuisia polkkatanssijoita ja keskittyneitä runonlausujia. Lopulta päädyin vetämään presentaation siitä, miten tataarit 150 vuotta sitten lähtivät Sergačin, Aktukin, Čümbälin kylistä ja päätyivät Suomeen. Sellaiset perusasiat muistin ihan lonkalta, koska olen niitä lapsesta asti kuullut. Kerroin, että nykyään meitä on alle tuhat, mutta tavat säilyvät yhä. Lopulta tulin kisassa toiseksi ja sain palkinnoksi iPadin. Nyt sille reissulle voi jo nauraa.

Myöhemmin olen ymmärtänyt, miksi tatarstanilaisille on tärkeää, että länsimaissa tataariperinteet jatkuvat. **Putin** – vai duuma – heikensivät hiljattain tataarin kielen asemaa pudottamalla sen kouluissa vapaaehtoiseksi kieleksi. Väki kamppailee kulttuurinsa puolesta.

Ruokakirja on minun panokseni meidän kulttuurin ylläpitämiseksi ja uudistamiseksi. Suomenkielisen painoksen lisäksi teetan myös tataarikielisen kyrillisin kirjaimin käännetyn version Tatarstanin markkinoille.

Nuoren polven tataarina haluaisin kulttuurimme uudistuvan Suomessa. Viime aikoina en ole juuri käynyt yhteisöme uskonnollisissa juhlissa, sillä en ole kovin kiinnostunut uskonnollisista tapahtumista. Kulttuuri on enemmän minua ja tulee aina olemaan lähellä sydäntäni. ◊

”Onneksi vanhemmat tukivat koruharrastustani, koska vuosien treeni auttoi minua opiskelupaikan saamisessa”, Ildar Wafin toteaa. Kuva on otettu Ildarin vanhempien mattoliikkeessä.

Tavallisen monikulttuurinen nuori sukupolvi

Tätä juttua varten tarinansa kertoneet Malkam Karekallio, Muttaqi Khan ja Ildar Wafin ovat osa monikulttuurista suomalaista nuorta sukupolvea. Minkälainen on se yhteiskunnallinen ympäristö, jossa heidän tarinansa ovat syntyneet? Millainen ilmiö monikulttuurisuus Suomessa on?

TEKSTI MARJA PELTOLA

YKSI helpolta tuntuva ja usein käytetty tapa kertoa ”monikulttuurisuudesta” Suomessa on esittää tilastotietoa suomalaisten taustoista. Usein tähän tarkoitukseen käytetty Tilastokeskuksen syntyperätilasto määrittelee ”ulko-maalaisistaustaisiksi” henkilöt, joiden molemmat vanhemmat ovat syntyneet Suomen ulkopuolella. Sen mukaan vuonna 2016 nuorena ikäluokassa – alle 30-vuotiaissa – tällaisia henkilöitä oli 8,2 prosenttia koko väestöstä, helsinkiläisistä noin 18 prosenttia. Seuraamalla näitä lukuja ajassa pari vuosikymmentä taaksepäin saadaan esiin tuttu tarina: Suomi on muuttunut monikulttuuriseksi.

Toki pitää paikkansa, että etninen moninaisuus on Suomessa lisääntynyt. Menään kuitenkin metsään, jos kuvitellaan, että monikulttuurisuus ilmiönä avautuisi totuudenmukaisesti Tilastokeskuksen tarjoamia numeroita lukemalla. Ensinnäkin syntyperätalaston ymmärrys etnisestä moninaisuudesta on kovin kapea. Tilasto pysyy hiljaa Suomessa kaksikulttuurisiin liittoihin syntyneistä tai kansainvälisesti adoptoiduista lapsista, sellaisista kuin Malkam Karekallio.

Koska etnisestä taustasta ei Suomessa kerätä rekisteritietoja, tilastoissa ei myöskään huomioida ihmisiä, jotka identifioituvat pitkään tai aina keskuudessaamme olleisiin vähemmistöihin: saamelaisiin, romaneihin, tataareihin. Näin jäävät myös Ildar Wafinin kaltaiset henkilöt näkyttömiin ”monikulttuurisuuden” mittaamiseen käytetyissä tilastoissa.

Toinen suuri ongelma numeroiden avulla tapahtuvassa ”monikulttuuri-

suuden” jäljittämässä liittyy tapoihin ymmärtää itse monikulttuurisuutta. Tilastojen lukutapa usein heijastaa Suomessa totuttua tapaa ajatella monikulttuurisuutta ”tuontitavaran” – 1990-luvulta lähtien kasvaneen maahanmuuton mukanaan tuomana ilmiönä. Tämän ajattelutavan äänenlausumattomana ja joskus myös ääneen lausuttuna taustaletuksena on, että siihen asti suomalaisuus oli samanlaista kaikkialla ja suomalaiset yksikulttuurien kanssa.

Tämä oletus on kuitenkin harhaa. Kuten koko ihmiskunnan historia, myös suomalaisuuden historia on muuttoliikkeen monikulttuurista historiaa. Monenlaisuus on aina ollut tavallista.

Uusi suomalainen sukupolvi. Ildar Wafin, Muttaqi Khan ja Malkam Karekallio kertovat tarinansa, jotta suomalaisuus pikkuhiljaa alettisiin nähdä myös muuna kuin valkoisuutena.

Yksikulttuurisuuden harhan myötä tavallisuus on kuitenkin helposti näyttänyt vain yhdenlaisena: valkoisena suomalaisena.

Yksikulttuurisuuden harhan myötä tavallisuus on kuitenkin helposti näyttänyt vain yhdenlaisena: valkoisena suomalaisena.

Valkoisen suomalaisuus on siten normi, jota vasten kaikkea muuta arvioidaan. Aikakaudesta riippuen kaikki muut joko pyritään sulauttamaan normiin tai määritellään sen ulkopuolelle. Valkoisen suomalaisuuden normi oli tukemassa väkivaltaisia pyrkimyksiä sulauttaa saamelaiset valtaväestöön. Se on auttanut pitämään Suomen romani- ja satoja vuosia. Nykyään se pakottaa kaikki normiin sopimattomat ottamaan

kantaa: mistä oikeasti olet kotoisin?

Valkoisen suomalaisuuden normiin sopivien ihmisten ei tarvitse selittää etnistä identiteettiään tai edes välttämättä miettiä sitä koskaan. Heitä harvoin ajatellaan suomalaisen kulttuurin edustajina, kun he kertovat identiteettitään työntekijöinä, perheenjäseninä tai kaupunginosa-aktivisteina.

Sen sijaan ne suomalaiset, jotka eivät mahdu valkoisen suomalaisuuden normiin, eivät voi läheskään aina siirtää vähemmistöidentiteettiään syrjään silloin, kun eivät jaksaisi ottaa siihen kantaa. Vaikka he haluaisivat mieluummin esiintyä asiantuntijoina, baletin harrastajina tai opiskelijoina, he tulevat usein kohdatuiksi ”maahanmuuttajina” tai kulttuurinsa edustajina.

Siksi tilat, yhteisöt ja mediat, joissa

saa kokea olevansa tavallinen ja kuuluvansa joukkoon ilman selityksiä – oli se tila sitten oma ystäväpiiri, Lontoon bangladeshiläisyhteisö tai *Ruskeat Tytöt* -media – ovat äärimmäisen tärkeitä.

Tätä juttua varten haastatellut nuoret aikuiset kertovat monenlaisista reiteistä ja tavoista löytää paikkansa monikulttuurisessa Suomessa valkoisen suomalaisuuden normista huolimatta. He kertovat myös aivan tavallisesta elämästä aivan tavallisina nuorina aikuisina.

Näitä ääniä tarvitaan. Niitä tarvitsevat ne nuoret, jotka etsivät itsensä näköisiä esikuvia Suomessa luovimiseen. Niiden kuunteleminen on tarpeen myös valkoisille suomalaisille, joiden on vaikea nähdä, miten heidän valkoisuutensa tasoiittaa tietä heidän edellään. Toivottavasti tulevaisuudessa käsitykset suomalaisuudesta vastaavat paremmin moninaista todellisuutta. ◊

Kirjoittaja on nuoruuden, etnisyyden ja intersektionaalisuuden kysymyksiin keskittynyt tutkija Helsingin yliopistossa.

